

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 listopada 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. , na podstawie art. 184 w związku z art.32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, odmówił M. A. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Za pracę w warunkach szczególnych organ rentowy uznał zatrudnienie M. A. w okresie od 16 lipca 1997 r. do 31 grudnia 1998 r. (tj. 1 rok , 4 miesiące i 25 dni).Do zatrudnienia w warunkach szczególnych nie uznano wnioskodawcy zatrudnienia od 1 marca 1974 r. do 14 lutego 1982 r. w Spółdzielni Kółek Rolniczych , ponieważ świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie spełnia wymogów formalnych , a nadto stanowisko pracy wnioskodawcy tj. ślusarz – tokarz nie jest wymienione w załączniku do Uchwały Zarządu Krajowego Związku (...). Ponadto nie uznano wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 6 grudnia 1982 r. do 30 czerwca 1997 r. w kombinacie (...), ponieważ świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie spełnia wymogów formalnych , a nadto zajmowane przez niego stanowisko tokarza nie mieści się w zarządzeniu Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1983 r. W ocenie organu rentowego przedłożone dokumenty zastępcze w postaci angaży nie potwierdzają pracy w warunkach szczególnych , a wymienione w świadectwie pracy oraz angażach stanowisko pracy tokarza nie jest enumeratywnie wymienione w zarządzeniu , na które powołuje się zakład pracy. Organ rentowy uznał za udowodnione 25 lat, 2 miesiące i 17 dni stażu sumarycznego , w tym 1 lat i 10 miesięcy stażu pracy w warunkach szczególnych.

/decyzja ZUS k.16-16 odwrót plik III akt ZUS/

W dniu 7 grudnia 2015 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie sporządzone przez pełnomocnika M. A.. W treści odwołania wskazano , że wnioskodawca, podczas pracy w Kombinacie (...) w okresie od 6 grudnia 1982 r. do 30 czerwca 1997 r. oraz pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w B. w okresie od 1 marca 1974 r. do 14 lutego 1982 r. stale pracował w warunkach szczególnych. Pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych w/w okresów.

/odwołanie k.2-6/

W odpowiedzi na odwołanie , która wpłynęła do tutejszego Sądu w dniu 17 grudnia 2015 r., organ rentowy wniósł o jego oddalenie , przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.9-9 odwrót/

Na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2016 r. pełnomocnik M. A. wycofał wniosek o dopuszczenie dowodu z dokumentów z okresu pracy wnioskodawcy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w B. oraz wniósł o ograniczenie postępowania dowodowego do wykazania ,iż wnioskodawca wykonywał obowiązki pracownicze w warunkach szczególnych podczas swojego zatrudnienia w Kombinacie (...).

/oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy min.00:01:17 protokołu rozprawy z dnia 11 kwietnia 2016 r./

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. A. urodził się (...) Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

/wniosek k.1-4 odwrót plik III akt ZUS/

W **dniu 25 sierpnia 2015** r. M. A. złożył wniosek o emeryturę , po rozpatrzeniu którego wydano zaskarżoną decyzję.

/wniosek k.1-4 odwrót plik III akt ZUS , decyzja ZUS k.16-16 odwrót plik III akt ZUS/

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował ponad 25 lat ogólnego stażu pracy (25 lat, 2 miesiące i 17 dni) , w tym 25 lat i 28 dni okresów składowych.

/bezsporne/

Wnioskodawca udokumentował 1 rok , 4 miesiące i 25 dni (organ rentowy do zatrudnienia w warunkach szczególnych zaliczył okres zatrudnienia wnioskodawcy od 16 lipca 1997 r. do 31 grudnia 1998 r.) stażu pracy w warunkach szczególnych.

/bezsporne/

M. A. zatrudniony był w Kombinacie (...) w Ł. w okresie **od 6 grudnia 1982 r. do 30 czerwca 1997 r.** Wystawione, w dniu 31 lipca 1997 r. przez w/w zakład pracy, świadcstwo wykonywania przez wnioskodawcę pracy w warunkach szczególnych wskazuje ,że w/w okresie M. A. na stanowisku tokarza (wymienionym w dziale III , pozycji 23 punkcie 3 załącznika nr 1-3 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1983 r.) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się wybijaniem , oczyszczaniem oraz wykańczaniem odlewów.

/świadcstwo wykonywana pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze k.8 plik III akt ZUS/

Kombinat (...) w Ł. zajmował się produkcją maszyn włókienniczych.

/bezsporne/

W całym okresie zatrudnienia w w/w zakładzie pracy wnioskodawca zajmował stanowisko tokarza – operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych na końcowym etapie produkcji.

/angaże w dokumentacji osobowej wnioskodawcy k.20 - k.40 , zeznania wnioskodawcy min.00:18:08 - 00:20:07 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:13 -00:11:32 protokołu rozprawy z dnia 11 kwietnia 2016 r./

W okresie swojego zatrudnienia w Kombinacie (...) w Ł. M. A. **zajmował się oczyszczaniem oraz wykańczaniem odlewów żeliwnych** (kół , wałków oraz piast wykorzystywanych w maszynach włókienniczych), wytwarzanych w zakładzie pracy. Do wykonania obróbki wnioskodawca używał tokarki , a materiał był mu dostarczany przez pracowników działu transportu za pomocą wózków widłowych. Obowiązki pracownicze na wydziale tokarni (składającego się z 4 pól) wnioskodawca wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie). W zakładzie pracy wnioskodawcy nie było przestojów , a w przypadku awarii maszyny wnioskodawca przechodził na inną tokarkę. M. A. ,oprócz wykonywanej codziennie obróbki żeliwa, sporadycznie zajmował się obróbką stali oraz tworzywa sztucznego – turbaksu , z którego toczył kółka wykorzystywane w maszynach włókienniczych. W miejscu pracy wnioskodawcy panował hałas oraz zapylenie wynikające z obrabianego materiału. Pracownicy wydziału tokarni otrzymywali dodatek za pracę w warunkach szczególnych.

/zeznania świadka S. B. min.00:12:07 – 00:18:08 oraz zeznania wnioskodawcy min.00:18:08 - 00:20:07 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:13 -00:11:32 protokołu rozprawy z dnia 11 kwietnia 2016 r./

Pracujący w spornym okresie wspólnie z wnioskodawcą (na wydziale tokarni) S. B. otrzymał świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych (stanowisko szlifierz – tokarz).

/świadcstwo pracy k.60/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań ubezpieczonego świadka S. B..Zeznania wymienionego świadka nie budzą w ocenie Sądu żadnych wątpliwości, co do ich wiarygodności, albowiem nie są wzajemnie ze sobą, ani też

z treścią załączonych do akt sprawy dokumentów sprzeczne, a nadto wzajemnie ze sobą korespondując stanowią uzupełnienie dla treści dokumentacji zgromadzonej w aktach osobowych ubezpieczonego, które zostały załączone do akt sprawy. Podkreślić należy, że świadek jest są osobą obcą w stosunku do odwołującego i nie ma zatem żadnego interesu, aby składać zeznania mu przychylnie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią **art.184 ust.1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 poz.748 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art.184 ust.2, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie art.184 ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Z treści przepisu art.32 ww. ustawy wynika, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie art.32 ust.4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8 poz.43 z późn. zm.), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949).

Zgodnie z treścią §3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale, w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§2 ust.1 ww. rozporządzenia).

Prawo do emerytury przewidziane w art.184 w związku z art.32 ustawy emerytalnej ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl §2 ust.2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Regulacja §2 ww. rozporządzenia statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 roku III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 roku III UZP 6/84).

Postępowanie w niniejszej sprawie sprowadziło się do **ustalenia jakie faktycznie czynności wykonywał** wnioskodawca, podczas zatrudnienia w Kombinacie (...) w Ł. tj. w okresie od 6 grudnia 1982 r. do 30 czerwca 1997 r.

Wskazać należy, że dla oceny, czy wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach, ma znaczenie rodzaj powierzanej mu i faktycznie wykonywanej pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Takie stanowisko wielokrotnie zajmował także Sąd Najwyższy (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 roku, sygn. akt I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 6 grudnia 2007 roku, sygn. akt III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 4 października 2007 roku, sygn. akt I UK 111/07; z dnia 19 września 2007 roku, sygn. akt III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 14 września 2007 roku, sygn. akt III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325).

W wykazie A załącznika do ww. rozporządzenia w Dziale III dotyczącym prac w hutnictwie i przemyśle metalowym do prac w warunkach szczególnych dotyczących **odlewnia staliwa, żeliwa, metali nieżelaznych i rur** zostały zaliczone m.in. prace przy **oczyszczaniu i wykańczaniu odlewów (punkt 23)**.

Zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie, że ubezpieczony w całym okresie swojego zatrudnienia w Kombinacie (...) w Ł. wykonywał obowiązki pracownicze związane z **oczyszczaniem i wykańczaniem odlewów żeliwnych**, a jedynie sporadycznie zajmował się obróbką stali oraz materiałów sztucznych typu turbaks. Wnioskodawca obrabiał, za pomocą tokarki, **dostarczone mu odlewy** i w ten sposób powstawały gotowe elementy budowanych w zakładzie maszyn włókienniczych. Godnym podkreślenia jest fakt, że powierzone obowiązki wnioskodawca wykonywał jedynie na wydziale tokarni i tym samym stale przebywał w warunkach szkodliwych dla zdrowia (hałas, zapylenie). O tym, że wnioskodawca pracował w warunkach szkodliwych świadczy nie tylko otrzymywany przez pracowników tokarni dodatek za pracę w warunkach szkodliwych, ale przede wszystkim okoliczność, że pracownicy tokarni otrzymywali świadectwa pracy zaświadczające o szkodliwości warunków pracy. Sam zaś fakt, że pracodawca mylnie określił stanowisko pracy w świadectwie pracy nie może

przekreślać możliwości uzyskania przez wnioskodawcę świadczenia emerytalnego. Zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy wskazuje bezsprzecznie, że wnioskodawca zajmował się **obróbką odlewów** za pomocą tokarki i zapewne z tej przyczyny pracodawca w świadectwie pracy wykonywanej w warunkach szczególnych określił stanowisko zajmowane przez wnioskodawcę jako tokarza. Niemniej jednak przytoczony w świadectwie pracy punkt **zarządzenia – resortowego - nr 3** Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1983 r. wskazuje wprost na obowiązki, które odpowiadają obowiązkom wykonywanym przez wnioskodawcę w spornym okresie czasu pracy, co wykazano w niniejszym postępowaniu.

Przeprowadzone postępowanie wykazało także, iż wnioskodawca oprócz czynności polegających na obróbce odlewów zajmował się sporadycznie obróbką tworzywa sztucznego – turbaksu, a co istotne czynności te zaliczane są do prac wykonywanych w warunkach szczególnych. Zgodnie bowiem z Wykazem A prac w szczególnych warunkach – do wskazanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku **działem IV, punktem 17 przetwórstwo tworzyw sztucznych** należy do prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

W tym miejscu wskazać należy, że tutejszy Sąd podziela pogląd zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 września 2013 r. (sygn. akt I UK 72/13, OSNP 2014/8/118) zgodnie, z którym na okres zatrudnienia w warunkach szczególnych wykonywanego w pełnym wymiarze czasu pracy mogą składać się prace wymienione pod kilkoma pozycjami działu XIV wykazu A (stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), jeżeli obowiązki pracownicze ubezpieczonego obejmowały czynności różnych rodzajów według klasyfikacji przyjętej w tym wykazie.

Reasumując, całokształt zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego pozwala zdaniem Sądu stwierdzić, iż praca wykonywana przez ubezpieczonego od 6 grudnia 1982 r. do 30 czerwca 1997 r. była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych i odpowiadała przede wszystkim stanowisku określonemu w wykazie A do powołanego **rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku dziale III punkcie 23**, a w zakresie w jakim wnioskodawca zajmował się obróbką tworzywa sztucznego – turbaksu odpowiadała stanowisku określonemu w wykazie A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku **dziale IV punkcie 17**.

Wyżej przytoczone ustalenia pozwalają przyjąć, iż wnioskodawca legitymuje się zarówno wymaganym ogólnym stażem pracy jak i ponad 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, ukończył wymagany wiek, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego co uprawnia go do wcześniejszej ze względu na wiek emerytury.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, ustalając kwotę kosztów w oparciu o treść §12 ust.2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz.U. 2013.461 ze zm.), mając na uwadze treść §2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2015 roku, poz.1079).

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego.
2. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe;
3. Doręczyć pełnomocnikowi ZUS odpis protokołu rozprawy z 11 kwietnia 2016 r.